

Energetický scenár pre Európu na túto zimu: Správy sú dobré aj zlé

Diskusia **14**

Zdroj: oPeniazoch;ČTK

Foto:TASR/František Iván;SITA/AP

dnes 0:34 - Európske krajiny urobili väčšinu vecí, ktoré mohli, aby naplnili zásobníky plynu. Celkovo v EÚ boli zásoby plynu k 17. októbru plné na 92,37 %. Počasie bude určujúcim faktorom v tom, ako rýchlo sa vyčerpajú zásoby plynu.

Najzraniteľnejšie elektroenergetické systémy budú mať v zime z európskych krajín Francúzsko a Írsko. Vo svojom predbežnom výhľade na zimu to uviedlo Európske združenie prevádzkovateľov prenosových sústav elektriny (ENTSO-E). Sieť v regióne bude čeliť najväčšiemu zaťaženiu v januári a februári, ale Francúzsko a Írsko by mohli mať problémy už skôr. „*Situácia v nadchádzajúcej zime bude kritická, ale dá sa zvládnuť pomocou operatívnych opatrení,*“ uviedlo združenie ENTSO-E. Úbytok jadrovej kapacity, predovšetkým vo Francúzsku, ale aj vo Švédsku a Fínsku, zvyšuje napätie v systéme. Združenie ďalej tiež poukázalo na južné Nórsko a južné Švédsko ako na regióny, ktoré čaká zložitý obdobie, pokiaľ bude zima obzvlášť suchá. Oba škandinávské štáty sú do značnej miery závislé na vodnej energii.

Minulý týždeň Grécko spolu s Cyplom slávnostne začalo práce na položení podmorského kábla, ktorý má prepojiť elektrické siete v Izraeli, na Cypre a v Grécku. V minulom roku Grécko podpísalo s Egyptom dohodu, ktorá pripravuje pôdu na položení podmorského kábla, ktorý by do Európy dodával elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov v Afrike. Grécko teraz navrhuje položiť kábel, ktorý by prenášal elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov do Rakúska a do južnej časti Nemecka. Grécka vláda teraz podporuje investície do energetiky s cieľom do roku 2030 viac ako zdvojnásobiť podiel obnoviteľných zdrojov na spotrebe elektriny na 70 percent, uviedla agentúra Reuters.

Ceny plynu v Európe klesli začiatkom tohto týždňa na najnižšiu úroveň za tri mesiace. Zásobníky sú naplnené, dodávky LNG sú sľubné a počasie je mierne. Európske vlády sa však pripravovali na najhorší scenár, v ktorom by chladnejšia zima ako zvyčajne mohla rýchlo vyčerpať plyn zo zásobníkov, spôsobiť opätovné zvýšenie cien plynu, zintenzívniť konkurenčný boj o drahé LNG s Áziou, zlomiť odhodlanie spotrebiteľov šetriť počas mrazivého obdobia a prinútila viac firiem zastaviť prevádzku.

Európa v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu zápasí s najhoršou energetickou krízou za celé desaťročia. Analytici ale tvrdia, že Európa urobila všetko, čo mohla, aby zabezpečila, že počas zimy sa bude kúriť aj svietiť. To však nemusí stačiť, [píše Tsvetana Paraskova na OilPrice.com](#) a sumarizuje dobré a zlé správy, ktoré by mohli predbežný scenár ovplyvniť.

Dobré správy

Po ruskej invázii na Ukrajinu a zastavení dodávok plynu do takmer všetkých členských štátov EÚ sa urobilo všetko, čo sa dalo, na zabezpečenie alternatívnych dodávok plynu. V Nemecku, Holandsku a Fínsku sa zriaďujú plávajúce skladovacie jednotky na opätovné splyňovanie (FSRU). Očakáva sa, že Eemshaven v Holandsku a Wilhelmshaven a Brunsbüttel v Nemecku začnú svoju prevádzku už koncom tohto roka. Európa platí veľa za dodávky LNG a predstihla Áziu, ktorá bola pred vojnou najväčším nákupcom.

Nemecko, najväčšia európska ekonomika a donedávna najväčší odberateľ plynu z Ruska, dva týždne pred plánovaným termínom naplnilo svoje zásobníky na 95 %. Podobne aj zásobníky v Taliansku sú naplnené na 94 % a vo Francúzsku na viac ako 98 %, ako to vyplýva [z údajov Gas Infrastructure Europe](#). Celkovo boli zásobníky plynu v EÚ k 17. októbru naplnené na 92,37 %. Okrem toho Francúzsko začalo minulý týždeň posilať zemný plyn do Nemecka v snahe zmierniť energetickú krízu v najväčšej európskej ekonomike, keďže EÚ podporuje solidaritu medzi členskými štátmi v dodávkach zemného plynu.

Ešte v auguste analýzy očakávali, že v prípade chladnej zimy a bez dodávok plynu z Ruska plynovodom Nord Stream 1 po dne Baltského mora by sa Nemecko mohlo ocitnúť bez plynu ešte pred koncom novembra. Teraz takýto krízový scenár počíta s koncom februára.

Obavy z núdze v súvislosti s plynom v Európe pomohli znížiť predpovede Copernicus Climate Change Service, najnovší model počasia naznačil, že väčšinu Európy túto zimu čakajú skôr miernejšie teploty. Má byť [teplejšia zima ako zvyčajne](#), ale väčšia šanca na chladné bezvetrie už v novembri a decembri. Nízka rýchlosť vetra by znamenala, že väčšina severozápadnej Európy, ktorá sa pri výrobe energie spolieha na vietor, by sa možno musela uchýliť k iným zdrojom výroby energie, čím by sa vyčerpali zásoby vzácneho plynu.

Zlé správy

Počasié bude určujúcim faktorom v tom, ako rýchlo sa vyčerpajú zásoby plynu, takže Európa dúfa v to najlepšie a modlí sa za miernejšiu zimu. „Ak nedôjde ku katastrofám, ako je extrémne chladné počasie, ak udržíme spotrebu pod kontrolou, zimu prežijeme v pohode. Musíme len dúfať, že sa nič nepokazí,“ povedal taliansky minister energetiky Roberto Cingolani [pre The Wall Street Journal](#).

Počasié ale nie je jediné, čo sa môže pokaziť. Rusko by mohlo pozastaviť vývoz plynu, ak EÚ zavedie cenový strop pre ruský plyn, povedal tento týždeň generálny riaditeľ Gazpromu Alexey Miller. Rusko stále vyváža plyn do Európy cez jednu vetvu cez Ukrajinu a cez TurkStream.

Neistoty

Ďalšia neistota, čo sa dodávok týka, by sa mohla spájať s Čínou, kde Národná komisia pre rozvoj a reformu údajne štátnym dovozcom LNG nariadila, aby prestali predávať LNG do Európy trpiacej plynom, [uviedla agentúra Bloomberg](#). To by mohlo byť ranou pre európske nádeje na nepretržitý vysoký prísun LNG, keď sa blíži zima.

Na strane dopytu je neisté, ako európski spotrebitelia zareagujú na neprestajné výzvy aby šetrili energiou, keď teploty klesnú a vlády rozďajú energošeky domácnostiam, aby im pomohli zaplatiť ich prudko rastúce účty. Vládou podporované schémy podpory by v skutočnosti mohli odradiť spotrebiteľov od šetrenia, tvrdia niektorí analytici.

Nemecko na konci septembra neuspelo v teste úspory energie. Prvý chladnejší týždeň tejto jesene nemecké domácnosti a malé podniky spotrebovali o takmer 10 % viac plynu, ako bol štvorročný priemer za daný týždeň, uviedol regulátor s tým, že bez výrazných úspor aj v súkromnom sektore bude ťažké vyhnúť sa nedostatku plynu v zime.

Zničenie dopytu v dôsledku veľmi vysokých cien plynu do istej miery pomáha úsporám, ale je to na úkor deindustrializácie, keďže mnohé továrne a energeticky náročné odvetvia boli nútené obmedziť, zastaviť alebo premiestniť výrobu. Energeticky náročné priemyselné odvetvia v Európe, vrátane spracovateľov hliníka, medi a zinku a výrobcov ocele, už varovali predstavitel'ov EÚ, že čelia existenčnej hrozbe v dôsledku prudkého nárastu cien elektriny a plynu.

V dôsledku závažne vysokých cien a veľmi napätého trhu s plynom sa predpokladá, že spotreba zemného plynu v sektore výroby elektrickej energie v Európe tento rok klesne takmer o 3 %. Očakáva sa, že dopyt po priemyselnom plyne klesne až o 20 %, uviedla Medzinárodná agentúra pre energiu (IEA) [vo svojej štvrťročnej správe o trhu s plynom](#) začiatkom tohto mesiaca.

Zima 2023/2024 by mohla byť pre európske obstarávanie plynu ešte ťažšia, keďže [energetická kríza nebude „príbehom jednej zimy“](#), varovali IEA a analytici.